

[Morten Lange.]

Der kan være grund til en vis, skal vi sige varetægt af en eller anden, man gerne vil have stillet nogle spørgsmål til under diskrete og præcise former, men denne kobling med et fængselsophold kan i sig selv have mange ubehagelige bivirkninger, og jeg er ikke i tvivl om, at det kan den især have, hvis den rammer en stofmisbruger. Jeg er af den opfattelse, at den erkendelse, man her synes at være kommet til, at man må se på nye typer af varetægtsanbringelse, formodentlig får ret vide konsekvenser.

Med hensyn til de spørgsmål, der rejser sig om resocialisering af de stofbrugere eller stofmisbrugere, som af en eller anden årsag havner under fængselsomsorg, er en masse af disse problemer naturligvis nogle, som også i al almindelighed finder god anbringelse på vort fængselsvæsen, og jeg tror, at det vil være usædvanlig værdifuldt, om de impulser, der her kommer ind, må sprede sig til behandlingen af fanger i al almindelighed; for nok er der behandlingsforskelle, men der er til gengæld så mange principielle overensstemmelser, at jeg tror, man mere og mere vil blive klar over, at fængsler er naturligvis til en vis grad samfundets hævn, eller hvad man skal kalde det, men det er nu lidt kortsigtet, de er først og fremmest et behandlingsområde, hvor man vil sikre sig imod gentagelse af ubehagelige foreteelser.

Jeg er særdeles tilfreds med de sociale foranstaltninger, som foreslås, og jeg er også tilfreds med de forslag, der er om udvidelse af hospitalskapaciteten, og jeg har nogenlunde rimelig grund til at være tilfreds. Jeg har skam ikke mulighed for at bedømme, om disse udvidelser lige netop er dem, der er behov for med henblik på det problem, vi diskuterer i dag, men det er så nødlidende områder, at et sådant spring fremad, som de udvidelser, der her er tale om, i al almindelighed må betyde for disse institutioner, har almene konsekvenser af betydning. Jeg har for øvrigt heller ingen tvivl om, at nogle af foranstaltningerne også vil være værdifulde i narkotikabekæmpelsen, men først og fremmest er det udbygningen af institutionerne som sådanne, jeg tror vil vise sig at være værdifuld. Med andre ord: jeg tror, at dette var en anledning, som

vil give os mulighed for at nå videre end lige netop det snævre sigte, vi stiller.

Jeg har ikke særlig mange bemærkninger til et afsnit, som måske egentlig burde have været det vigtigste. For alle disse områder fra fængsler over statshospitaler og til sociale foranstaltninger er jo i virkeligheden foranstaltninger, som træder ind på et tidspunkt, da vi, kunne man sige, egentlig befinder os i den sene ende af spektret. Der, hvor de egentlige opgaver ligger, er nok snarest i skolen, og herom må jeg sige, at de undervisningsministerielle retningslinjer er nok for mig noget vage: i al hast uddannede konsulenter, der kan holde prisværdige foredrag. Hvis jeg må have lov at sige det: jeg tror meget lidt på prisværdige foredrag. Jeg tror, det snarere er skolerne, der må skabe et miljø, hvor man med venskabelige og fornuftige bemærkninger mere end i foredragsformen gør de unge mennesker, der er samlet, klar over, hvad det er for nogle stoffer, de konfronteres med, hvilke virkninger det kan have osv. Det er med det, som det er med seksualundervisningen, at jo mere den bliver skåret ud i pap af en hvidkitlet person og hængt op som noget særligt, jo mere har man på forhånd skabt den indstilling, at det godt kan ske, at det ikke er så forfærdelig rigtigt, det, der bliver sagt — selv om det er det. Jeg tror, det er et af de områder, som trænger til fortsat behandling, og hvor det er den enkelte gruppe, den enkelte skole, som i vid udstrækning må prøve på at afgøre, hvorledes man skal komme videre og klare sig.

Men samtidig mener jeg, der er anledning til at understrege, at naturligvis er brugen af nydelsesmidler i nogen grad et symptom, det er i nogen grad et symptom på noget andet. Det karakteristiske ved disse euforiserende midler, som man med et meget fint, men efterhånden accepteret fremmedord kalder dem, er vel egentlig, at de alle sammen indebærer en virkelighedsflugt, endnu mere virkelighedsflugt end tobak og alkohol, selv om man måske nok kan finde frem til fælles træk. Det er en virkelighedsflugt fra et samfund, som man måske nok har syntes lagde for megen jernring om én, og hvor man ikke rigtig kunne komme til, eller hvor man følte sig befamlet, eller hvilke indvendinger den, som nu nærmer